
Veress Mária

A hallgatag tejesember

Mary Liz Miller, az ámis kislány rosszat álmódott. Mezítláb menekült valami arcnélküli borzalom elől. Kiáltani akart, de csak halk nyöszörgésképpen jött ki a torkán. Rohant a földúton, ahogy egyre nehezedő lábaitól telt. Érezte, hogy nem sokáig bírja ezt a hajszát. És akkor hirtelen megállt körülötte a világ... Kinyitotta könnyes szemét, és vadul dobogó szívvel belebámult a koromfekete éjszakába. „Jaj, édes Istenkém” – suttogta hálásan, imára kulcsolva vézna ujjait. – „Köszönöm, hogy megmentettél. Ígérem, hogy szófogadó, jó kislány leszek, és kérek, bocsásd meg bűneimet. Ámen”.

Mary Liznek nem akaródzott visszaaludni, mert félt, hogy folytatódik az a rossz álom. Inkább felült az ágyban, óvatosan, hogy senkit fel ne ébresszen, és várta, hogy pirkadjon. A résre nyitott ablakon át behalatszott az éji nesz. Tücskök, szöcskék, kabócák hada fújta az altató muzsikát. Az istállóban időnként felbőgött valamelyik tehén. Ilyenkor a kutya is rázendített, tette a dolgát egy ideig, de aztán újból csend lett.

*

Millerék kislánya nem egyedül virrasztott ezen a holdtalan éjszakán. Házuktól néhány mérföldnyire Charles Roberts sem aludt. Ő volt egyike azoknak a tejesembereknek, akik a környékbeli tanyákról a begyűjtő központba szállították az esti fejésből származó tejet. Amióta a tejbegyűjtőnél dolgozott, hajnalban vetődött haza, és ilyenkor rendszerint kiolvasta a reggeli lapot, mielőtt aludni tért. Ezen az éjszakán nem feködött le. Nem akarta elfecsérelni azt a néhány értékes órát, ami még hátra volt. Lámpát sem gyújtott, csak ült a sötét nappaliban, néma csendben és komoran. Nem szerette volna álmából felzavarni a feleségét. Semmiképp sem akarta, hogy Marie valamit is megsejtsen ebből az egészből. Ez egyedül az ő élete, az ő harca, az ő büntetése, az ő keresztje, melyet szótlánul hordozott húsz éven át, ehhez másnak semmi köze.

Végtelenül kimerültnak érezte magát. Kusza gondolatok kóvályogtak a fejében, képtelen volt szabadulni tőlük. Tágra nyílt szeme előtt, mint rosszul összevágott filmkockák ugráltak a képsorok, miközben végtelen szócsatát vívott önmagával.

„Nem tehetek másként. Nem léphetek vissza. Elsie miatt is meg kell tennem. Egy hónap múlva lenne kilenc éves. Nem kellett volna magadhoz vened őt, Isten! Elsie lett volna számomra a bizonyosság, hogy megbocsátottál. Csalódtam benned! Mindenki benned csalódtam.”

Hagyta, hogy kínozza ez a régi emlék. Valósággal jólesett a szenvedés. Rettentően sajnálta önmagát. Most is, mint mindig, mikor eszébe jutott koraszülött kislánya, s lelki szemei előtt felöltött az apró holttest látványa, ömleni kezdtek a könnyei. Újra meg újra átélte a kisbaba temetését. Ő maga vitte a pici koporsót. Nem hagyta, hogy bárki is hozzányúljon.

„Itt nyugszik Elsie Victoria Roberts, élt húsz percet.”

Mindenkit meglepett, hogy mennyire megrázta őt ez a haláleset. Azt hajtogatták, hogy idővel enyhül a fájdalom, de ő nem akarta, hogy így legyen. Nem akart felejteni, nem akart vigasztalódni. Gyásza attól sem csillapodott, hogy felesége három egészséges gyermekkel ajándékozta meg. Két fiúval és egy kislánnyal. De hiába, egyikük sem tudta pótolni azt a hatalmas űrt, melyet az a kislány hagyott maga után, akinek a lelket parányi testéből égbe ragadták az angyalok.

Gyászába valami mérhetetlen keserűség és önvád is vegyült, egy lassan rögeszmévé váló sejtés, hogy Isten valójában őt büntette, amikor nem hagyta élni elsőszülöttét. Azért a tettéért, amit valamikor nagyon régen, még gyerekkorában követett el.

A tejesember óvatosan felkelt a díványról, és kiment a konyhába. Szomjas volt, és zaklatott. Gondolta, talán jót tesz, ha megiszik egy sört. Gyorsan leöntötte kiszáradt torkán a doboz hús tartalmát. A hűtőszekrény nyitott ajtaján kiömlő fénysugár élesen megvilágította a tágas helyiséget. A férfi eddig még nem figyelt fel arra a sok apróságra, amit most hirtelen észrevett. Minden tárgy, minden kis felület feleségéről és

a három gyerekről tanúskodott. A hűtőszekrény ajtaján ők mosolyogtak a mágnessel felerősített fényképeken. A széktámlán a gyerekek holmija lógott. A telefon mellett Marie jegyzetfüzete állt. A cumisüveg, a játékvonat, a falakra aggatott rajzok, az órarendek az ő külön kis világuk egy-egy darabja volt. Elsie-nek nem jutott hely ebben a világban, de talán még neki, Charles Robertsnek sem. Az üres sörös dobozon kívül semmi sem árulkodott róla. Mintha nem is itt lakna. Mintha csak véletlenül csöppent volna idegen emberek közé, akik valamilyen tévedés folytán családjának mondják maguk.

Házasságukról mindenki úgy tudta, hogy eszményi. Marie még csak nem is sejtette, mekkora feszültség rejlik férje szótlansága mögött. Charles Roberts nem járt emberek közé, szerette, ha békén hagyják. Szótlan emberként nem sok barátja akadt, de azok, akikkel együtt dolgozott, kedvelték, mert pontos és megbízható volt. Az emberek elfogadták a hallgatag, visszahúzódo férfit olyannak, amilyen, és senki se várt el tőle semmit. Még a felesége sem.

Valójában jól járt Marie-val. Úgy tűnt, hogy tökéletesen kiegészítik egymást, mert míg ő messziről elkerülte az embereket, a felesége annál jobban szeretett társaságba járni. Folyton mehetnékje volt. Hol pénzt gyűjtött valami jótékony célra, hol valamelyik gyülekezeti rendezvényen segédkezett, de Marie ment el a szülői értekezletre is, és ő tartotta a kapcsolatot barátokkal, rokonokkal, ismerősökkel. Az egyszerű, vallásos fiatalasszonynak nem voltak titkai, lelkét nem nyomták régi, elásott bűnök, és éjjelente jól aludt, mert lelkiismerete makulátlanul tiszta volt. Marie-nak meg se fordult a fejében, hogy gyermekeinek gyöngéd apja micsoda romboló gondolatokat hordoz a fejében, s milyen rettenetes tettere készülődik.

*

Mary Liz összerezzen ültében. Lena, a kishúga, aki mellette aludt, megmoccant, és nyugtalanul hánykolódni kezdett. „Vajon miről álmodik? Csak nem üldözi őt is az a szörnyeteg?” Szerette volna szorosan átölelni az alvó kislányt, de félt, hogy felébreszti, ezért inkább nem mozdult.

Kis idő elteltével hallotta, ahogy a szomszéd szobában megreccsen az ágy. A nyitott ajtón át be lehetett látni a hálószobába, egyenesen a szülők fekhelyére. Szeme annyira hozzászokott már a sötéthez, hogy tisztán látta, amint fehér hálóinges anyja óvatosan felül az ágyban, fejét kissé előre hajtva imára kulcsolja kezét, és egészen halkan fohászkozik. Kis idő elteltével ismét megreccsent az ágy, majd a padló is, amint az asszony felkelt, és halk macskalépteivel kiosont a szobából. De bármennyire is óvatoskodott, Mary Liz hallotta, ahogyan édesanyja tesz-vesz odakint. Az apró zajokból tudni lehetett, hogy mosdik, öltözik. Egy koppanás: felhúzta a gumicsizmát. Egy halk nyikorgás: kiment az udvarra. A kutya néhányat vakkantott, mintegy illemből. Aztán az istálló felől jöttek a zajok. Retesz csikordult, veder csörömpölt, víz csobbant. Az asszony nekifogott a reggeli fejszék.

Mary Liz hallotta, amint apjuk is felébred, s halkan dörmögve imádkozik, majd kikecmereg az ágyból, magára húzza gúnyáit, és kicsoszog az istállóba, hogy ellássa az állatokat. Elcsodálkozott, hogy szülei ilyen korán kelnek, hiszen még meg sem virradt. Ilyenkor ő még az igazak álmát szokta aludni. Nem az ő dolga tyúkokkal, lovakkal, disznókkal meg tehenekkel foglalkozni. Majd, ha befejezi az iskolát, majd, ha nagyobbacska lesz, akkor ő is megtanul mindent. Ha nagykorú lesz, és férjhez megy, magának kell csinálnia mindent. „Hú, de jó, hogy az még messze van...” borzongott bele a férjhez menés gondolatába.

„Mostanában sokan bemennek dolgozni a városba, miután férjhez mentek”, gondolta Mary Liz. Egyik nénikéje jutott eszébe, aki a férjével együtt peracet süt Philadelphiában, a nagy vásárcsarnokban. Vajon milyen lehet a város? Még soha nem járt ott, de sokat hallott róla. Hogy ott éig érnek a házak, és rengeteg ember nyüzsög az utcán, és hogy az a sok istentelen ember rengeteg bűnös dolgot követ el. Borzasztó dolgokat mesélnek. Hogy a lányok Istennek nem tetsző módon öltözködnek, és mindenki szeme láttára erkölcstelenkednek. Hogy a fiúk csúnya szavakat kiabálnak, folyton verekednek, és még le is lövik egymást.

A kislány nem tudta egész pontosan, hogy mit is jelentenek ezek a szavak, mert ő még kicsi volt ahhoz, hogy az erkölcstelenség fogalmát megértse. Még soha nem látott fegyvert, de azért annyit tudott, hogy bűnös dolgok ezek, és hogy Isten biztosan szomorú, amikor ilyeneket lát onnan fentről. „Köszönöm, Istenem, hogy megóvsz minket a szörnyűségektől, és nem kell félnünk, hogy bajunk esik”, rebegte a kislány őszinte hálálkodással.

Talán még egy jó félóra is beletelt, míg pirkadni kezdett. Mary Liz kívárta, hogy a kakasok harmadszor is kukorékolnak. A szoba tulsó falára rózsaszín fényt vetett a hajnal. Rendszerint ilyenkor szokott felébredni. Lena is épp akkor nyitotta ki a szemét, és Mary Liz felé nyújtotta a kezét:

– Bújj mellém egy picit –, kérlelte nővérkéjét. Mary Liz nem sokat habozott, hanem átölelte a kislányt, fejét belefúrva annak kócos üstökébe. Így feküdtek egy darabig, míg lelkiismeretük ki nem kergette őket a puha, meleg fűszekből. Az ámisoknak még kiskorukban sem szabad lustálkodniuk.

*

A pirkadat a konyhában érte a tejesembert. Az asztalnál ült, állát mindkét kezére támasztva. Az utóbbi időben már jóformán semmi egyéb nem tudott gondolni, csak a tervére. Különösen, miután a cselekvés mellett döntött, s a napot is kijelölte. Azelőtt ködös volt minden. Távoli, homályos és megfoghatatlan, akár a délibáb. Mióta már biztossá vált, hogy tényleg megteszi, amit annyi ideje tervezett, egész más szemszögből látta önmagát és a világot. Öt napot engedélyezett magának, hogy felkészüljön. Öt végtelenül hosszú, de mégis gyorsan elröppenő napot.

Bár rögeszméje egyre inkább hatalmába kerítette, sokáig nem tudta rászánni magát a döntő lépésre. Alapjában véve jó embernek tartotta magát, aki tulajdonképpen nem is tehet arról, hogy Isten ilyen átokkal sújtotta. Józan pillanataiban gyakran érezte, hogy értelmetlen és erejét meghaladó a feladat, melyet magára erőszakolt, de azt is tudta, hogy

nem tehet ellene semmit. Nem ő választotta a sorsát, nem ő akarta, hogy így legyen. Húsz évig küzdött ellene. Egészen addig, míg Isten üzenetét meg nem kapta. Öt nappal ezelőtt történt.

Akkor is ugyanott ült, a konyhában, egy doboz sört szopogatva lefekvés előtt. Gondolatban megszokott szócsatáját vívta Istennel és az egész világgal, mint mindig, ha egyedül volt. Arra eszmélt, hogy szemébe süt a nap. Gépiesen elkapta tekintetét, és ökölbe szorított kezét nézte egy ideig, míg elmúlt a káprázat. Csuklóján kidagadtak az erek. Egy nyisszantás, és kész lenne, megszabadulna ettől a pokoltól, villant át az agyán, de aztán elhessegette a képtelen gondolatot. „Nem, ez nem lehet megoldás. Gyáván megfutamodni. Marie-t nagyon megrázná a látvány, és a gyerekeket is”.

Egészen halkán kiment, hogy behozza a reggeli lapot, amit ilyenkor szoktak bedobni. Minden reggel elolvasta az újságot, hogy gondolatait másra terelje. E nélkül nehezen tudott volna elaludni. Aznap ez nem sikerült, mert a címlapon olyat látott, amitől végképp kiment szeméből az álom. Egy középkorú férfi elmosódott arképe alatt részletes tudósítás állt egy bűntényről. Charles Roberts beleszédült a felismerésbe. Ez az ismeretlen, gyűlöletes arcú ember megtette ugyanazt, amire ő már hosszú évek óta készül. Megelőzte őt!

Pattanásig feszültek halántékán az erek. „Igaz ez?” Abban a pillanatban világossá vált előtte, hogy Isten nem bocsátott meg neki. Azt akarja, hogy megtegye, amire már húsz éve készül, s ami miatt húsz éve viaskodik önmagával. Mint sarokba szorított vadállat, menekülni szeretett volna, kifutni a világból, az életből. Ugyanakkor végtelen dühöt is érzett önmaga iránt, a világ iránt, de legfőképpen Isten iránt, aki hagyta, hogy idáig fajuljon a dolog.

Újra meg újra elolvasta az eseményről szóló cikkeket. Szíve vadul kalimpált. „Ki ez a Duane Morrisson?” Rámeredt a keserű, durva arcra, az összeszorított, lefele görbülő szájra, a beesett szemekre. Ez az ember meglopta őt. Senkinek sem lett volna joga megtenni azt, amire neki eddig nem volt elég bátorsága. Talán soha nem is lett volna, ha ez az ember, ez a közönséges bűnöző, ez az undorító, nyavalyás féreg nem kény-

szerítí döntésre. Most már nincs más választása.

Miután eldöntötte az időpontot, kissé megnyugodott. Arra kellett neki ez az öt nap, hogy tervét kiragadja a képzeletből, és a gyakorlatba ültesse. Hogy terepszemlét tartson, és közben minden apró részletet ki-gondoljon. Hosszú listát írt mindarról, amit be kell szereznie. Nem a környékbeli boltokban vásárolt, nehogy felfigyeljenek rá, hogy mi célra vesz olyasmit, ami nem illik össze a róla alkotott képpel. Olyan boltokat keresett, ahol nem ismerte őt senki, és senkit sem érdekelt, hogy mire kell neki az a sok kötél, a ragasztószalag meg a műanyag huzal. Óvato-san elrejtett mindent a kocsni szerszámok ládáinak mélyén. Ugyan kinek jutna eszébe feltételezni róla valami rosszat, hiszen még a légynek sem ártott soha.

A döntés nyomán fellépő megkönnyebbülés barátságosabbá tette a hallgatag tejesembert. Szokásától eltérően gyakran beszédbe elegyedett munkatársaival, még viccelődött is velük. Csak akkor komolyodott el, amikor egyikük szóba hozta a fegyverek dolgát.

– Meg fogják szigorítani, de jól is teszik –, mondta a nagydarab férfi, akivel együtt hordták a tejet. Minthogy nem kapott választ, hozzátette:

– A Szenátusban hétfőn tárgyalják az ügyet. Nem lehet akárkinek fegyvere, ha keresztül viszik, amit akarnak.

Charles Roberts arca elborult a hír hallatán. „Nem, a fegyvereket nem szabad betiltani!” Gyermekkorá óta érdekelték a fegyverek. Talán lehetett ennek valami köze ahhoz, hogy rendőr volt az apja. Tőle tanulta a fegyverforgatást, még kamaszként. Kezdetben csak azért vásárolt pus-kát, hogy szükség esetén megvédhesse magát és a családját a környéken kószáló bűnözőktől, a rossz szándékú csavargóktól, az ámokfutóktól és a mindenre elszánt rablógyilkosoktól. Az évek során aztán mind több vágó, szűrő és gyilkoló szerszám került a házhoz. Puska gyűjteménye türelmesen várt sorára, gondosan rendbe rakva és szakszerűen bezsírozva, de se csavargó, se börtönből szökött rab, se körözött gyilkos nem vetődött erre az eldugott tájra, melynél békésebbet keresve se találhatott volna az ember.

A tejesember még a Paradicsomban sem érezhette volna magát nagyobb biztonságban, mint éppen itt, a világ legjámborabb emberei között. Az ámisok, akik e tájat lakják, vallási okokból soha nem fognak fegyvert. Náluk teljesen ismeretlen a bűnözés és az erőszak. Ezek a becsületes, jóra való, istenfélő, erősen hagyományörző emberek semmi egyebet nem akarnak, csak azt, hogy békén hagyják őket. Nem kérnek a jelenből, nem haladnak a korrallal, hanem szigorú belső törvényeik szerint élik egyszerű földműves életüket. Házaikban nincs villany, öltözködésüket maguk szövik-varrják, és továbbra is lófogaton járnak, mint elődeik, akiket vallási meggyőződésük miatt Svájcból üldöztek világgá, négyszáz éve. Itt, Amerikában sem volt könnyű dolguk, de a társadalom végül csak beadta a derekát. Tegyenek az ámisok, amit akarnak. Az utakon felbukkanó batárokat, a főkötős asszonyokat és a lengő szakállú, papos külsejű férfiakat manapság még csak meg sem mosolyogja senki.

Charles Roberts nyugalmas környéken élt. Nem kellett attól tartania, hogy valamelyik szomszédja az életére tör. A környéken lakó inglisek, ahogy az ámisok a nem közjük tartozókat hívták, szintén valóságos, békeszerető emberek voltak. Nem ellenük fegyverkezett fel a tejesember. Egészen más célt szolgáltak a puskák és a kések. A hűvös vas érintése valahogy jót tett az önbizalmának. Legyőzhetetlennek, halhatatlannak, elszántnak érezte magát, ha kezét a fegyver markolatán tarthatta. Igazi férfinak, aki tudja, mit akar, és azt is, hogy mit kell tennie, hogy elérje célját. Amikor senki sem volt otthon, kinyitotta a fegyverszekrényt, s órákat elpepecselt kincseivel. Ilyenkor egészen átadta magát a vad képzeletnek. Kábulatából csak akkor riadt fel, amikor meghallotta, hogy Marie kocsija a ház elé kanyarodott. A fegyverszekrény ajtaját idejében becsukta, még mielőtt gyerekei a házba rontottak volna, így aztán senki sem tudta meg a titkát.

Most, hogy megint a konyhában ült, s ismét szemébe sütött a nap, hirtelen páni félelmet keltett benne a felismerés, hogy elérkezett a cselekvés napja. Akkor hát sürgősen el kell intéznie mindent, ami még hátra van! Mert bármilyen régen készült is erre a napra, nem sikerült mindent elrendezni úgy, ahogy szerette volna.

Igen, a levél. Már napok óta az járt a fejében, mit is írjon feleségének. Szép lassan kialakultak a mondatok, de most, hogy le kellett volna azokat írni, gondolatai megint összekuszálódtak. Pedig nem halogathatta tovább. „Hamarosan felébrednek a gyerekek, és Marie is kijön a konyhába.” Kitépett néhány lapot a konyhai jegyzettömbből. Írástól elszokott keze görcsösen markolta a tollat. Soha ki nem mondott szavakat vetett papírra:

Marie

Nem is tudom, hogyan bírtál velem élni ennyi éven át. Nem vagyok méltó hozzád, aki tökéletes feleség voltál. Nálam sokkal jobb társat érdemeltél volna. Annyi szép közös emlékünk van, de közös Elsie-vel történt tragédiánk is. Attól a pillanattól kezdve örökre megváltozott az életem, és soha nem lehettem már a régi. Nem hittem volna, hogy akkora hatással lesz rám ez az eset. Annyi gyűlölet van bennem önmagam és Isten iránt, elképzelhetetlen ürességet érzek magamban. Valahányszor valami jóban volt részünk, eszembe jutott, hogy Elsie nem lehet velünk, hogy megosszuk vele is az élményt, és ez végtelen haragra gerjesztett

Felkapta a fejét. Halk lépéseket hallott maga mögött. Gyors mozdulattal az újságkupac alá rejtette megkezdett levelét és úgy tett, mintha olvasna. Marie balkezével átfogta a vállát és jó reggelt kívánt. Legkisebbik gyereküket, Samot tartotta az ölében. A csecsemő álmosan kapaszkodott az anyjába, de amikor meglátta az apját, hozzá kérezkodott. A férfi szó nélkül átvette a gyereket, és a térdére ültette. Gyakorlott mozdulattal ringatta, hintáztatta, s közben az asztalon heverő újságot bámulta, mintha még mindig olvasna.

– Jó, hogy ébren talállak. Ugye, velünk reggelizel? – kérdezte álmosan a fiatalasszony, és választ sem várva nekifogott reggeli teendőinek. Tett-vett, kávéfőzött, kenyeret pirított, s néhány perc múlva már sercegett is a serpenyőben az első palacsinta.

Charles Roberts nem szerette a palacsintát. Az olvadt vaj illata egy régi és nagyon fájó képsort juttatott eszébe. Lelki szemei előtt megjelent az anyja, amint juharsziruppal nyakon önti az egymásra rakott palacsintákat. A következő emlékkockákon a gyermek Charles belemártja mutatóujját a barnán és vastagon lecsorgó, sűrű, édes lébe. Újabb kockák: az anya fakanállal rácsap a kisfiú kezére. A fakanál nagyot csattan a gyerekkézen. A gyermek bömbölni kezd, és senki sem vigasztalja...

Marie férje számára szalonnás tojást szokott sütni, ha néha együtt reggeliztek. Most kétszer is meg kellett kérdeznie, hogy hány tojásból kéri a rántottát.

– Kettőből –, szolt halkán Charles, majd ismét az újságba temetkezett. Észre sem vette, hogy megelevenedett körülötte a ház. Arra sem emlékezett, hogy a kis Sam mikor került vissza az anya ölébe. A gyerekszoba felől csatazaj hallatszott. Marie hagyta, hogy a két nagyobbik gyerek kihancúrozza magát, bár tudta, hogy ezek a vadulások nem szoktak sírás nélkül végződni. Mire csészékbe öntötte a narancslevet, be is következett a megjósolt fordulat. Brice sírva rohant a konyhába, mert elesett, és valamibe beütötte a homlokát. Marie megnedvesített egy törölközőt, és a sebesült fájós buksijára szorította. Ettől egy ideig csend lett. Emily is előkerült, kissé büntudatos arccal, de senki se szidta meg. Odament az apjához és hozzábújt. A férfi gépiesen magához ölelte, de gondolatai egészen máshol jártak.

*

Mary Liz vizet töltött a mosdótálba, megmosdott, majd gyorsan felöltözött. Megmosdatta kishúgát is, és segített neki felöltözni. Ráadta a kék ruhácskát, majd kibontotta a haját, hogy megfésülje. Kicsit nehéz volt kibogozni a gubancokat, és pontosan középen elválasztani a hajzaton, hogy egy hajszál se kerüljön rossz oldalra, de végül sikerült. Lena némán tűrte nővérkéje ügyetlenkedését. A két kislány kiment a konyhába asztalt teríteni. Ez az ő feladatuk volt. Előszedték a csuprokat és a tányérokat, kitétték az asztalra a villákat, a kanalakat, a sót meg a cukrot, elővették a baracklekvárt, a vaját és a kenyeret. Édesanyjuk egy kancsó frissen fejt tejet tett az asztalra. Fekete kötényébe néhány szal-

maszál akadt, égszínkék ruhája enyhe istállószagot árasztott. A rántot-tához valót is most szedte össze a szalmából, a tojások még melegek voltak.

A konyhából kiszűrődő ígéretes zakatolás becsalogatta a családfőt is. Miller gazda alaposan megéhezett, míg elrendezte az állatokat és kihajtotta a teheneket a legelőre. Már meg is mosdott odakint a kútnál. Haja, szakálla nedvesen csillogott. Komoly ábrázattal lépte át háza küszöbét és szegre akasztotta a szalmakalapját. Gyors pillantással számba vette kis családját, elégedetten állapítva meg, hogy mindenki jól van, és Istennek tetsző módon végzi a dolgát.

– Az Úr legyen mivelünk a mai napon –, üdvözölte háza népét, és leült az asztalfőre. Felesége odanyújtotta neki a kenyeret meg a kést. A férfi méltóságteljesen megszegte a cipót, és vágott belőle néhány szeletet.

Volt valami hátborzongatóan szép és biztonságot sugalló abban, ahogyan a családfő kiosztotta a mindennapi kenyeret. Még senki se nyúlt az ételhez, hanem előbb imára kulcsolták kezüket, és egy pillanattig csendben ültek. Mintha egyenesen egy németalföldi festő vásznáról csöppentek volna a huszonegyedik századba. A konyhaablakon beömlő meleg napsugár glóriát rajzolt a fejük köré. Miller gazda lehajtott fejt és halkán, mintegy magának így fohászodott:

– Urunk Istenünk, hálát adunk neked, hogy megőriztél minket ezen az éjszakán. Te bölcs vagy és gondoskodó, és nem feledkezel meg népünkről, kik mindenről lemondtunk, hogy kövessük utadat. Jó Urunk, légy velünk minden pillanatban, védj meg minket a világ gonoszságával szemben és erősítsd meg lelkünket, hogy nemet tudjunk mondani az ördög incselkedéseinek és a világi hívságoknak. Tekints le ránk, alázatos szolgáládra, és könyörülj rajtunk. Áldd meg a mi szerény hajlékunkat és a mi mindennapi kenyerünket. Ámen.

Millerék szép csendben és békésen megreggeliztek. Odakint ragyogóan sütött a nap.

*

Marie nagyon sietett. Charles halványan emlékezett arra, hogy me-sélt neki valami egyházi rendezvényről, melynek az volt a célja, hogy felhívja a figyelmet a gyerekek ellen elkövetett erőszakos bűncselekményekre. Marie, mint mindig, elvállalta a szervezéssel járó lőtást-futást. Alighogy megetette gyerekeit, máris indulnia kellett. A legkisebbet magával vitte, de a nagyobbakra már nem jutott több ideje. Megkérte férjét, hogy segítsen nekik felöltözni, és kísérje el őket az iskolabusz megállójába.

– Ma nagymama megy értetek, fogadjatok szót neki –, szólt vissza az ajtóból, s már rohant is tovább.

Charles Roberts hallotta, ahogy a felesége kocsiba ül és elviharzik. „El kellett volna búcsúznom tőle!” kapott észbe, és ettől elszorult a szíve. Sajnálta Marie-t és a gyerekeket. Tudta, milyen nehéz helyzetbe sodorja őket.

Brice és Emily nem sokáig hancúrozhattak, mert indulniuk kellett, hogy le ne késsék a buszt. A tejesember ölbe kapa a fiát, hogy gyorsabban haladjanak. Brice huncutkodva túrta dundi ujjacskáit apja rövidre nyírt hajába. Hamarosan ott álltak az út szélén.

– Emily! – nézett mélyen a kislány szemébe. – Vigyázz Brice-ra, rád bízom.

Emily elkomolyodott és kézen fogta kisöccsét. Épp jókor, mert már felbukkant a domb mögül a régimódi, sárga busz. A férfi meghatódva búcsúzott gyerekeitől. Szorosan magához ölelte őket, mint aki hosszú útra készül.

Hosszasan integetett a busz után, mint ahogy mindig is szokta, de aztán sarkon fordult, és öles léptekkel hazafele indult. Útközben számba vette hátralévő teendőit. Elsősorban a levelet kellene befejeznie. Ez fontos. Egyáltalán nem volt elégedett azzal, amit eddig írt. Túlságosan eltért a lényegtől. Nem adott igazi magyarázatot arra, amit ma tenni fog. Gyerekesnek találta mentegetőzését, hogy Elsie halála miatt érzi

magát ennyire rosszul. Sokkal több mindent kell elmondania Marie-nak. Olyasmiket, amiket házasságuk alatt soha nem mert neki bevallani. Titkos vágyairól kell írnia. Nyomasztó, kényszeres gondolatairól, amelyek mind abból a gyerekkori bűnéből fakadnak. De hogyan tudná mindezt megfogalmazni, hogy Marie megértse őt?

Soha senki nem került eléggé közel hozzá, hogy meg tudta volna érteni bonyolult lelkvilágát és mindazt, ami hallgatag természete mögött rejtett. Néha maga sem igazodott ki önmagán. Vajon az a húsz év előtti esemény valóban megtörtént-e? Vagy csak elképzelte az egészet, és igaziból semmi bűnt nem követett el tizenkét évesen. Lehet, hogy csak belelovalta magát ebbe a szerepbe, olyannyira, hogy már maga is igaznak hitte. Idővel aztán egyre gyakrabban gondolt erre a vélt vagy valós bűnre. Eleinte titkos borzongással, félelemmel, később egyre sürgetőbb vágyakozással. Végül már mindennapossá vált a képzelgés, és egyre kínzóbb a kényszer, hogy újra megtegye.

Szinte futva tette meg hazáig az utat. Első dolga volt megkeresni a reggel megkezdett levelet. Folytatni próbálta, de sehogy sem sikerült felvennie az elveszett fonalat. Fejében már nem sorakoztak a leírandó, kész mondatok. Ideges lett, mert érezte, hogy nincs elég lelki ereje ehhez a vallomáshoz. Sorai egyre kuszábbakra sikerültek, mondanivalója egyre érthetlenebbé vált. Újabb levelekbe fogott, de azok se lettek jobbak. „Majd szóban, úgy talán jobban megy”, gondolta, amikor zsebre rakta telefonját.

*

Millerék két kislánya gyalog ment iskolába. Értük nem jött el reggelente az iskolabusz. Az ámisok saját törvényeik szerint élnek. Az amerikai állam jóformán semmibe se szól bele, ami az ámisokkal kapcsolatos. Rájuk bizzák, hogy tegyék úgy, ahogy jónak látják, boldoguljanak, ahogy akarnak. Oktassák a gyerekeiket arra, amire az ő zárt világukban szükségük lesz, ha felnőnek. Jól van ez így.

Mary Liz kézen fogta Lenát. Nem kellett messzire menniük, hiszen az iskola egy bő negyedóránnyira volt tőlük, ha átvágtak a mezőn. Kítaposott ösvény vezetett a kukoricaföldön át egyenesen a nagy útig, on-

nan aztán már látszott a terebélyes platánfa, s mögötte az iskola négyszögletes, fehérre festett deszkaépülete.

Ezen a reggelen anyjuk nem szívesen engedte útjukra a kislányokat, hiszen alig néhány napja történt, hogy egy figyelmetlen asszony halálra gázolta a szomszédos tanyán élő család egyetlen fiúgyermekét. A temetésen ott volt az egész gyülekezet, de még a szomszéd településekről is eljöttek az ismerősök, rokonok. Hosszú sorban érkeztek a batárok, rajtuk gyászruhás emberekkel. „A halál Isten akaratából történik, de vajon miért akarta Isten elvenni a kisfiú életét?” elmélkedett az asszony. Szeme előtt minduntalan felötlött a deszkából ácsolt kis koporsó, s a tátongó sírgödört körülállók némasága. Ahogy ott térdelt a többi asszony között, ajka halk imát mormolt: „Úristen, adj kis halottunknak csendes nyugodalmat és bocsáss meg annak, aki felelőtlenségével kioltotta ezt a kis életet”.

Az asszony, miközben segített lányainak begombolni a fehér köténykéket, arra gondolt, hogy talán jó lenne velük menni, de aztán elhessegette rossz gondolatait. A kislányok egymás kezét fogva szaladtak ki a házból. „Krisztusom, kérlek, vedd oltalmadba őket”, imádkozott az asszony, mikor a két gyermek eltűnt a szeme elől.

Mary Liz nagyon szeretett kint lenni a mezőn. Magához ölelni a tájat, beszívni a föld illatát. Aratás előtt még semmi egyebet nem lehetett látni a gyalogútról, csak a kétfelől sorfalat álló sűrű kukoricást, de nézni való azért mindig akadt. Pöttyös bogár, színes pillangó, cirpelő tücsök, testes dongó, apró gyík, surranó pocok vagy mézet gyűjtő méhecske. Most, hogy learatták a kukoricát, kinyílt a táj. Jobbról-balról tarlók húzódtak. Felkúsztak a lankás dombra, majd alácsorogtak a túlsó oldalon.

Stoltzfus bácsiék fák közé bújt fehér faházából alig látszott valami, de az istálló fehérre meszelt deszkaépülete, a magas siló és a hosszú, alacsony gazdasági épületek sora még ilyen távolról is jól kivehető volt. Mindenkinek ugyanilyen tanyája volt a környéken, nekik is. Szépen rendben tartott, takaros kis gazdaságok, szinte egyenlő távolságra egymástól. Köztük legelők, termőföldek, kaszálók és mezők. A vízfo-

lyások mellett némi nádas. Mary Liz, kishúga apró kezét fogva, elégedett és boldog volt.

– Fussunk egy kicsit –, szólalt meg Lena. Gyorsan lehúzta a cipőjét, s már futásnak is eredt. Ha nem esett az eső rendszerint mezítláb szaladtak az ösvényen, mert szerették talpuk alatt érezni a sima, hűvös földet.

Mary Liz is levetette cipőit és kishúga után futott. Hirtelen eszébe jutott éjszakai álma, de most nem félt visszafordulni. Megkönnyebbülten sóhajtott fel, amikor látta, hogy nincs mögötte semmi, csak a tarló, s azon túl a dombhajlatokban megbúvó ismerős tanyák. A száradni kiterített színes ruhákat vidáman lengette a friss, októberi szellő.

Még szaladtak egy ideig. Az egyik kanyarban, az út mentén gömbölyödő tökök közül, szürke bundás nyuszi ugrott eléjük. A kislányok láttán meglepődve két hátsó lábára emelkedett, s látni lehetett a piros erezetet, ahogy a nap átsütött égre meresztett, rózsaszín fülein. Így álltak egy darabig, egymást mustrálgatva, de aztán a nyúl oldalra szökken, és a domb felé futott. Egyre távolodó alakját még sokáig nyomon lehetett követni, míg körvonalait fel nem oldotta a messziség.

Mary Liz ismét kézen fogta Lenát, mert már feltűnt a nagy út menti faszor, és tudta, hogy nagyon kell vigyáznia kishúgára, amikor a forgalmas út közelébe érnek. „Édes Istenkém” – fohászodott magában a kislány –, „kérlek, vigyázz rám és a testvérkémre, hogy épségben eljussunk az iskolába.”

A főúton nem volt túlságosan nagy a forgalom. Néhány terepjáró haladt rajta, de elvéve feltűnt egy-egy nagyobb jármű is. A közönséges, két sávos országút mindenképpen veszélyes volt a gyerekekre. Mary Liz görcsösen szorongatta a húga kezét, egészen beleizzadt a tenyere. Megvárták, míg elhajt előttük néhány kocsit, aztán nekiiramodtak. Lena alig győzött aprítani nővére mellett.

Onnan, ahol a nagy úton átkeltek, alig száz méterre volt az iskola. Békés, kedves hely volt, Mary Liz és Lena szívesen járt ide. Éppen egy batár fordult be az udvarra, amikor a testvérpár elérte az iskola kapuját.

Nem is volt az igazi kapu, mert senkit sem tudott volna megakadályozni abban, hogy ki-be járjon rajta, hiszen mindig tárva-nyitva állt. A gyerekek viszont tudták, hogy engedély nélkül soha nem szabad elhagyniuk a bekerített területet, és azt, hogy bármi is történjék ott kint, a kerítésen belül biztonságban vannak.

Alig huszonötén jártak ebbe a tanyasi iskolába. Az ámisoknál az a szokás, hogy egyetlen osztályteremben tanul minden gyerek, hatéves kortól tizennégyig. Nem kell nekik sok mindent tudniuk, elég, ha megtanulnak írni-olvasni és számolni. És német anyanyelvük mellett jó, ha megtanulnak angolul is. Ehhez nem kellene különösebben szakképzett tanítók. Sarah, akire ezt az iskolát bízták, remekül tudott bánni a gyerekekkel. Két kistestvérét ő maga nevelte, miután édesanyjuk korán elhalt. Az iskolában a nagyobbacska lányok közül mindig akadtak segítők, de időnként néhány szülő is ott maradt felügyelni a kicsikre.

Gyerekek futkostak már udvaron. Ott, ahol labdázni szoktak, egészen kitaposták a fűvet. Sarah örült, hogy kis tanítványai jól kinyargalják magukat, mielőtt megkezdődik a tanítás. Elnézte az egyforma kék ruhába, egyforma fehér köténybe öltöztetett kislányokat, akik egyformán befont hajukkal olyanok voltak, mintha mindannyian testvérek volnának. A kisfiúk is hasonlítottak egymáshoz. Mélykék színű inget és hosszú fekete nadrágot viseltek, fekete nadrágtartóval. Hajukat - elöl-hátul - egyforma hosszúra vágták. Középkori festményeken látni ilyen apródfrizurát.

Sarahnak kicsit elszorult a szíve, ha arra gondolt, hogy jövő télen nagykorú lesz, és már nem taníthat tovább. Az ámis szokások szerint a nagykorú lánynak minél hamarabb férjhez kell mennie, gyereket kell szülnie, és vezetnie kell a háztartást, vagy dolgoznia kell a férje mellett. Megsimogatta egyik hozzá szaladó kisfiú szőke üstökét.

„Hiányozni fognak”, gondolta elérzékenyülve, de aztán összeszedte magát, és tágra nyitotta az iskolaház ajtaját. Segítői kettős sorba állították a tanulókat és beterelték őket a tanterembe. Az anyák, akik a szomszédos tanyákról elkísérték gyerekeiket, búcsút intettek csemetéjüknek, és már mentek is dolgukra, azok kivételével, akik ott maradtak segíte-

ni. Egyikük, aki várandós volt, ma hozta először iskolába gyerkőcét, akinek nem akaródzott elmaradni az anyjától. Egy másik anyuka, akinek az volt a feladata, hogy szünetekben a gyerekekre vigyázzon, magával hozta karon ülő kisbabáját is.

Mary Liz beült a hátsó padba. A napfény tömött nyalábban ömlött a terembe, látni lehetett a táncoló porszemcséket. Behunyta szemét és hallgatta a többiek csivitelését. Hamarosan mellé ült barátnője, Anna Mae. Mary Liznek első dolga volt, hogy éjszakai álmát elmesélje. Büszke volt arra, hogy fél éjszaka nem hunyta le a szemét, és most mégsem álmos. Anna Mae azonnal kapott az alkalmon, hogy elmesélje hasonló élményét. A két kislány egymáshoz bújva pusmogott.

Lena elárvultan ácsorgott az udvaron. Barátnője még nem volt ott. Már szinte mindenki bement az osztályban, amikor végre Naomi Rose is megérkezett. Ázott madárfiókára hasonlított ezen a reggelen. Lena anyáskodva kézen fogva és a helyére vezette. Szelid és szótlan gyerek volt ez a Naomi Rose. Nagyon könnyen megijedt, hamar megbántódott. Szülei féltették, óvták, mint drága kincset, mert hiszen az is volt nekik, Isten ajándéka. Imájukat meghallgatta az Úr és öt fiúgyermek után, megajándékozta őket a kislánnyal.

Naomi Rose nem árulta el senkinek, hogy aznap nem akart iskolába menni. Nem szólt, nem sírt, csak görcsösen kapaszkodott anyja szoknyájába. Nem mondta, hogy mi lelte. Anyja kérdéseire csak rázta a fejét. Nem, nem beteg, nem fáj semmije, nem bántotta őt senki az iskolában, megtanulta a leckét, nincs semmi baja. Éppen csak nem akar ott-honról elmenni. Végül beletörődött a megváltoztathatatlanba. Megadóan hagyta, hogy egyik bátyja kézen fogja, és az iskola kapujáig kísérje.

*

Charles Roberts vallásos nevelést kapott, de nem tartozott a gyakran templomba járó emberek közé. Hívő keresztény volt, akár a családja, és a környéken mindenki. Most, hogy minden készen állt, és az utolsó keléket is berakta a terepjáró kocsiba, önkéntelenül megtorpant. Egyvalamit még nem intézett el. Nem számolt el Istennel.

Valójában Istent okolta mindazért, ami vele történt. A igazságtalanságok, a sorscsapások, a környezetének meg nem értése, a szenvedései – mind-mind Isten akaratából történtek, mint ahogy azt is Isten akarta, amit ma tenni fog. Nem tudta, és nem is érdekelte, hogy vajon miért épp őt verte meg ezzel a bűnnel? Miért hagyta, hogy elkárhozzon? Megbocsáthatta volna azt, amit gyerekkorában elkövetett. És élni hagyhatta volna Elsie-t.

„Isten!” – mormolta a férfi és imára kulcsolta kezét, mint kiskorában – „Tudom, hogy számomra nincs bocsánat. Sem arra, amit tettem, és arra sem, amit ezután fogok megtenni. De ha nem akartad megakadályozni azt, amire készülök, legalább gyermekeimen könyörülj. Ne büntesd őket azért, amit apjuk elkövet. Légy velük örökké, Isten. És légy Marie-val is. Ámen.”

Kocsiba ült, és beindította a motort.

*

Sarah elővette a régi nagy imakönyvet. A gyerekek fegyelmezetten felálltak. Közös imádkozással kezdődött a tanítás. Az ima annyira természetes része volt az életüknek, akár a víz, vagy a levegő. Minden reggel ugyanezt tették. Csak a legkisebbek nem tudták betéve a szöveget, amit teljesen egyikük sem értett, mert nehézkes, ódon nyelven íródott. Ezt a nyelvet ma már senki se beszéli. Talán még maga a tanítónő sem tudta minden szó értelmét.

Előbb az olvasást gyakorolták. A kicsik egymást követve böngésztek az olvasókönyvből, a nagyobbak nehezebb szövegeket olvastak. Sarah segítői, a nagyobbacska lányok az iskolakezdőkkel foglalkoztak. Térdükre ültették őket, és velük együtt lapozták végig az ábécékönyvet.

Rend és fegyelem uralkodott az iskolában. Egyébként nem is lehetett volna ugyanabban az osztályteremben egyszerre foglalkozni különböző korú, kéttucatnyi gyerekkel. Az anyukáknak, akik a tanteremben maradtak, egyelőre semmi dolguk sem volt, de jelenlétük üdvösen hatott a gyerekekre, akik mindig magukon érezték a felnőttek figyelő te-

kintetét. A kismama egy széken ült, hátát a falnak támasztva. Magzata mocorgását figyelte, de közben szemmel tartotta hatéves iskolakezdő kisfiát. A másik anyuka szoptatott, szemérmesen a fal felé fordulva. Végtelen boldogságot érzett, miközben kicsinye az emlőjét szívta. Hálát adott Istennek, hogy egészséges, fejlett kisbabával ajándékozta meg.

A motorzúgás hangjára Sarah felkapta a fejét, és kinézett az ablakon. Láta, amint egy ismeretlen terepjáró behajt az udvarra, és megáll az iskolaépület tornáca előtt. „Ugyan, ki lehet ez az inglis?“, töprengett magában, mert a szemébe sütő napfénytől nem láthatta a gépkocsivezető arcát. Nem volt se nyugtalan, se ijedt. Előbb arra gondolt, hogy kilép a tornácsra, de elszégyellte magát kíváncsisága miatt. Folytatta a tanítást, miközben figyelte a kintről beszűrődő különös zajokat. Fémes csörömpölés, tompa puffanás, lábdobogás. Mintha rakodnának odakint. A gyerekek Sarahra néztek. Csendre intette őket. De a kopogásra hiába várakoztak.

A látogató berúgta az ajtót. Magas férfi körvonala tűnt fel az ajtónyílásban. Láthatóan súlyos, tömött tászkák lógtak mindkét vállán. Hóna alatt öles gerendát tartott, az ormótlan fadarab vége a tornácon volt. Puskáját a gyerekekre fogva szótlanul állt.

Döbönt csend lett. Minden szempár a tanítónőre szegeződött, egyetlen kérdésre várva a választ: „Mit keres itt ez az idegen?“ A terhes anya felpattant a székről, ölbe kapta a fiát.

Charles Roberts hirtelen mozdulattal átrántotta a küszöbön a súlyos fát, és a padlóra dobta. Lábával becsapta maga mögött az ajtót. A bántó zajokra a gyerekek összerendeztek. Szemük elé kapták a kezüket és egyesek pityeregni is kezdtek. A nagyobb lányok ösztönösen magukhoz ölelték az ijedt apróságokat. Szívük vadul dörömbölt.

Mary Liz azonnal ráismert a tejesemberre. Barátnője, Anna Mae is tudta, ki az a rövidre nyírt hajú, szemüveges férfi ott az ajtóban. Hozzájuk is ő jött esténként a tejért. Az egész környéken ismerték a hallgatag tejesembert, aki mindig tisztelettudóan viselkedett az ámisokkal, mint általában azok az inglisek, akik ezen a vidéken laknak. De ahogy ott

állt, állig fegyverben, nem nagyon hasonlított régi önmagára. Anna Mae-t azokra a mindenre elszánt, fegyveres férfiakra emlékeztette, akiket egyszer a városban látott, amikor a nővérével együtt szemtanúi voltak egy rablásnak. Egy valamit nem értett. „Mit keres itt ez az ember? Hiszen az iskolában nincs rabolni való. Tán nem is ide készült. Azért áll most szótlanul, mert nem tudja, hol van?”

Anna Mae tévedett. A tejesember nem vétette el a célpontot. Régióta kinézte magának ezt az iskolát. Néha, mikor erre járt, lassított, hogy alaposan szemügyre vehesse a terepet. Jó hely volt, céljának tökéletesen megfelelő. Közel volt a házához és soha senki se őrizte. Az a pár felnőtt, aki a tanítás idejére ottmaradt, nem ért többet, mint a gyerekek. Ismerte jól az ámisokat, tudta, hogy veszély esetén megbénulnak, tehetetlen bábukká válnak. Itt pontosan azt tehet, amire kedve van. Ideje is lesz rá bőven, mert a közelben nincs telefon, s mire kijön a rendőrség, ő már sehol sem lesz.

A szoptatós anya összehúzta magát a sarokban, a férfi csak akkor vette észre, mikor a kisbaba nyöszörögni kezdett. „A francba!” – dühöngött magában –, „Még csak ez a csecsemő hiányzott.” Farkasszemet nézett a rémült arcokkal. Elsápadtak, vagy kipirultak ezek az arcok, volt, aki nem bírta a szemébe nézni. „Elsie is ekkora lenne. Pont ekkora”, gondolta a sok iskolás lány láttán.

Egy darabig nem tudta rászáni magát, hogy megszólaljon. Csak, miután lerakta tömött válltáskáit, és megtörölte izzadt homlokát.

– Csend legyen! – kiáltotta – Senki sem mozdul!

A tanítónő egész testében remegett. Sikítani szeretett volna, üvöltve elszaladni, de tudta, hogy neki itt dolga van. Legyőzve páni félelmét, hangos imádkozásba kezdett. A gyerekek vele együtt fűjták a reggeli fohászt, s ettől kissé megnyugodtak. Kiskoruktól tudták, hogy bármi is történjék velük, Istennél oltalomra lenek.

Charles Roberts hirtelen lehajolt. Kivett táskájából még egy fegyvert. Aztán egy harmadikat is. Még sok minden ijesztő dolog volt a táskájában. Kések, kötelek. Mindent kirámolt a padlóra. De a gyerekek nem néztek rá, csak fűjták az imádság érthetetlen szövegét.

„A francba!” – dühöngött a férfi, és magából kikelve ordítani kezdett:

– Elég! Csend legyen, ha mondom!

Ez hatott. A gyerekek elhallgattak. A férfi közelebb lépett hozzájuk.

– Te, és te! Meg ti ott! – mutatott a fiúkra, miközben az ajtóra bökött a puskájával:

– Nyomás, kifélé!

A fiúk értetlenül néztek körül. Sarah háromszor is bólintott. Tekintete sürgető volt: „Fussatok! Meneküljetek!” A nagyfiúk karon ragadták a kisebbeket, és a kijárat felé tódultak. Charles Roberts feltépte az ajtót, és kilökte őket az udvarra. Körülnézett a teremben. „A felnőtteken a sor”. Kiadta a parancsot, hogy fogják porontyaikat, és tisztuljanak az útból. Kavarodás támadt. A kisebb lányok sírva fakadtak és menekülni próbáltak, de a tejesember útjukat állta. Az egyik anya, kihasználva a hirtelen támadt zűrzavart, kézen fogta a keze ügyébe eső kislányok egyikét, s magával vonszolta az udvarra, ahol csapatban várokoztak a tanácstalan gyerekek. A nagyobbacska fiúk kórusban imádkoztak. A tejesember nem törődött a kintiekkal, hadd bégessenek. Őt csak a kicsik, az ártatlan báránycsok érdekelték. Azokra fájta a foga már hosszú ideje. Azokkal van neki elintézni valója. Fejébe tódult a vér, úgy érezte, menten megpattan benne valami. Folytatta a válogatást. A tanítónőre nincs szüksége, a nagylányok is mehetnek.

Sarah tanítványai belecsimpaszkodtak a ruhájába, hozzábújtak, mint a kiscsibék. „Nem hagyhatom őket ezzel a vademberrel. Ki tudja, mit művel velük?”

– Maradok! – mondta elszántan, és az emberrabló szemébe nézett. Charles Roberts megtántorodott ettől a tekintettől. Édesanyjára, arra a szigorú, vallásos asszonyra emlékeztette, aki nem szerette eléggé a fiát. A férfi belebámult a lány vértelen arcába, de aztán összeszedte magát, s megragadta a tanítónő vézna karját.

– Idefigyelj! – szólt szigorúan – Itt az lesz, amit én akarok. És most pucolj innen! Azonnal! Különbösen darabokban hajitalak ki az udvarra, megértted?

Kinyitotta az ajtót, és kipenderítette a tanítónőt az udvarra. A két nagylánynak nem kellett sok biztatás, hanyatt-homlok menekültek. Utánuk rögtön eltorlaszolta a bejáratot a gerendával. Tizenegy kislány ma-

radt az osztályteremben. Tizenegy vézna kis teremtés, egyforma kék ruhácskában, fehér kötényben, egyformán befont hajjal. Mary Liz szorosán magához ölelte kishúgát, Lenát és Naomi Rose-t, aki szinte magánkívül volt az ijedtségtől.

Az emberrabló a tábla elé kergette áldozatait. Egyik táskájából köteleket és ragasztószalagot szedett elő. A kislányok a rémülettől bénán hagyták, hogy azt tegyen velük, amit akar. Csak szipogtak, folyt a könnyük hangtalanul. Sokan voltak, így időbe telt, míg mindegyikük kezét-lábát összekötözte.

A tejesember megszusszant. Tizenegy tehetetlen, test feküdt a tábla előtt, a csupasz padlón. Azon kapta magát, hogy nem arra figyel, ami körülötte zajlik. Azt latolgatja, hogy mi vár rá ezután. Készülődéseinak hetei alatt valahogy képtelen volt a célon túlra gondolni. Eszébe se jutott, hogy a további lépésekre is kitaláljon valamit. Most viszont nem fecsérelheti ilyesmire az idejét. Hiszen egy lépésre van a céltól. Épp most gondoljon a menekülésre? Ráér, ha túl lesz mindenem. Tűszait is felhasználhatja, ha szorul a hurok. Megadóan legyintett. Most már minden egyre megy. Egészen biztos, hogy családját hosszú ideig nem láthatja. Az is lehet, hogy soha többé. Amit eddig tett, az is elég, hogy hosszú évekig lakat alá kerüljön. Ezek után már nem mehet haza, mint-ha misem történt volna. Nincs választása, folytatnia kell, amibe belefogott.

A gondolat, hogy nincs már számára visszaút, felszabadította gátlásait. Szájából trágár szavak, ocsmányságok, istenkáromlások tódultak ki, ellenőrizhetetlenül. Tudta, hogy a szigorúan nevelt, vallásos kislányok, akik még alig tudnak angolul, semmit sem értenek abból, amit ő mond. Mégis, jólesett kimondania a tiltott szavakat, megszegni a tabukat. A káromkodás állati ösztönöket szabadított fel benne. Azok nélkül nem is tudta volna megtenni, amit tervezett. Áthágni a legtiltottabb tabuink egyikét. Gyermekkel fajtalanzkodni. Halálos bünt követett el húsz évvel ezelőtt, s most újra megteszi.

Elöntötte a forróság. Az izgatottságtól összeszorult a gyomra. Elérkezett a pillanat, amikor a hosszú évek óta titkolt vágyát valóra válhat-

ja. Bár gondolatban simábban mentek a dolgok. Gondolatban nem volt hányingere, és nem undorodott saját izzadságszagától. Míg terveit szőtte, minden sokkal egyszerűbbnek tűnt. Nem számolt sok aprósággal, amelyek most alaposan összezavarták.

A tanterem fajtogató csendjébe élesen hasított az emberrabló telefonjának csengőhangja. Tágra nyílt, ijedt gyermekszemek keresték a bántó zaj forrását. Charles Roberts idegesen rándult össze a váratlan hangra.

Hosszan csengett a telefon, végül elhallgatott. A tejesember hirtelen elhatározással visszahívta a telefonálót. Remegett a keze, s a hangja rekedt volt.

– Marie?

– Jaj Istenem, Charles, hol vagy, mit csinálsz, egészen kétségbe estem, mikor elolvastam a leveledet.

Szokatlanul kiabáló volt a feleségre hangja.

– Marie... Kérlek, Marie, bocsáss meg. Nem tudok uralkodni magamon. Kérlek, érts meg végre, egyszer az életben. Nekem ezt meg kell tennem, érted?

– De hát mire készülsz, az Isten szerelmére? – mondta az asszony torkában dobogó szívvel.

– Charles... Ott vagy még? Mondd már mi ez az egész? Ez a levél..., meg amiket az előbb mondtál...

Roberts megmarkolta a telefont, és teljes erejéből beleordított:

– Hallgass el, Marie! Többet ne szólj! Most én beszélek.

Az asszony székre roskadt. Nem is tudta igazán, hogy ébren van-e? Remélte, hogy vélt rémálmának kisvártatva vége szakad. Soha nem kiáltott rá így a férje. Soha nem emelte fel a hangját. Annyi éven át hallgatott. Most beszélni akar?

Charles Roberts végignézett a rémülettől félig alélt tűszain. Nem mutathatta előttük, hogy mennyire fél. Nem a feleségétől, hanem attól, amit mondanía kell.

– Marie, kedvesem – mondta halkan, vontatottan. - Kérlek, próbálj figyelni rám. És ne szakíts félbe.

Marie teljesen kimerülten kuporgott a konyhaszéken. Semmit se

értett az egészből, de nem volt mersze kérdezni. Csak ült és reszketett.

– Hűsz éve elkövettem valamit, és azóta nem tudok szabadulni tőle. Azóta újra és újra meg akarom tenni. Úgyis mindegy, mert már nem akarok élni ezek után. Csalódtam Istenben, és a világban. Csalódtam, érted!? És nagyon dühös vagyok. Mindenkire. Mindenkit meg tudnék ölni. A francba! Ne hidd, hogy te vagy a hibás. A gyerekeket is sajnálom. Többet nem látom őket. Tudod, Elsie miatt is van ez az egész. Marie, ne sírj, hallod? Neked ehhez semmi közöd. Nem a te hibád, hallod? Hagyd már abba... Nagyon szeretlek, Marie. Csak Elsie-t szerettem nálad jobban. A gyerekeket is szeretem. Mondd meg nekik, kérlek...

Hirtelen nagyon gyámoltalannak érezte magát. Legszívesebben összekuporodott volna. És kisírta volna magát. De nem tehetette. Kezéből csaknem kifordult a telefon, amikor kipillantott az ablakon. Az út mentén néhány lopakodó rendőr kocsi látott, a kerítés mentén pedig fekete alakok lapultak. „Ezt nem tehetik! Pont most... Korán jöttek. Hogy a csudába? Lehetetlen! Még nem hívhatták a rendőrséget!”

– Marie! – üvöltött a telefonba – Rendőrök mindenütt!

Kikapcsolta a telefont. Képtelen volt felfogni, hogy több mint egy órája annak, hogy berúgta az ámis iskola bejárati ajtaját. S hogy Sarahnak bőven volt ideje átszaladni Stoltzfussékhoz. Az egész környéken csak náluk volt telefon.

A túsok megértették, hogy a Jóisten segítségükre küldte a rendőröket.

– Időt kell nyernünk – súgta halkán Marian Mary Liznek.

– Hogyan? – kérdezte Mary Liz.

– Krisztus is feláldozta magát érettünk – súgta Marian.

Charles Roberts fel-alá rohangált a teremben, s kilesett minden ablakon. A rendőrség teljesen bekerítette az iskolát. „Kibabráltak velem. Beszélnem kell velük!”

Felindultságában egész testében reszketett. Csak harmadszorra sikerült helyesen beütnie a telefonszámot.

– Mentőszolgálat ... – hallotta az ügyeletes szenttelen hangját.

– A rendőrség azonnal vonuljon vissza! – üvöltötte Charles Roberts. – Ha tíz másodperc alatt nem tűnnek el innen a rendőrök, ki-

végzem a túszokat! – ordította, és falhoz verte a telefont.

Idegtépően lassan teltek a másodpercek. A kislányok közelebb kúsztak egymáshoz és behunyt szemmel imádkoztak.

– Misztér...

Mary Liz kétszer is szólott, amíg Charles Roberts meghallotta.

– Mi bajod? – ripakodott a halottsápadt lányra.

– Misztér, kérem, engem öljön meg elsőnek. Kérem...

„Engem másodiknak!” – kiáltotta volna Marian, de valaki megelőzte. Lena volt, Mary Liz kishúga.

Az emberrablót nem érdekelte, hogy áldozatai mit akarnak. Saját sorsával volt elfoglalva. Ismét zátonyra futott. Végérvényesen elvesztett. Egyetlen megoldás maradt számára. Kinézett az ablakon. A rendőrök még ott voltak, pedig rég lejárt már az a tíz másodperc.

„Ha ti nem, akkor én sem!” Felkapta a földről egyik fegyverét, kibiztosította. Ugyanezt tette egy másikkal is.

„Nem tehetek másként...” – ez az egy mondat visszhangzott a fejében. Fekvő áldozataihoz lépett. Bepárasodott szemüvegén át egyformának látta őket. Kék ruhák, fehér kötények. Vékony hajfonatok. Szorosan behunyt szemek. Vértelen, kifejezéstelen arcok. Tizenegy áldozati bárány.

A legközelebbi kislány halántékához szorította a puskacsövet. És tétovázás nélkül meghúzta a ravaszt.

Fülrepesztő csattanás. Éles sikoly. Falra fröccsenő agyvelő. Rángó test. Vértócsa a tisztára sikált padlón.

A gyilkos, mint a karámban bennrekedt farkas, egyre inkább megvadult. Gyors egymásutánban dörentek lövései. Összesen tizenkétszer.

Az utolsónak kilőtt, tizenkettedik golyó volt Charles Roberts számára az egyetlen kiút.

Isten akaratából, az Úr kétezer hatodik esztendeje októberének második napján, délben fél tizenkettőkor, öt szétronsolt koponyájú ámis kislány számára szünt meg örökre a világ.

Hat társuk életét megmentették. Mary Liz, Lena, Anna Mae, Marian és Naomi Rose nem volt közöttük.

Csikós Tibor munkája